

Jana Radovič

KRATKO POROČILO Z IZLETA NA TRŽAŠKEM KRASU

V okviru ŠEG-a (*Študentska sekcija Slovenskega etnološkega društva*) je bil 21. novembra 1996 organiziran izlet na tržaški Kras. Predviden program - ogled vasi Repentabor in Nabrežina, *Kraške hiše* in osmic - je bil izpeljan brez težav.

Kraško hišo smo si ogledali pod strokovnim vodstvom etnologa Andreja Furlana. Žal muzej obstaja le zaradi dejavnosti ljubiteljev, ki posvečajo prosti čas skrbi za našo dediščino. Tem gre seveda vsa čast, toda muzeju se pozna, da ga vodijo ljubitelji. Od tod nepravilna postavitve predmetov, pomanjkanje potrebnih pojasnil glede funkcije prostorov in razstavljenih predmetov itd. Ta ocena pa ni namenjena skrbnikom *Kraške hiše*, temveč "višjim silam", ki se, kot vse kaže, ne zavedajo pomena dediščine in s tem povezane identitete (še posebno manjšinske!). O tem bi lahko razpravljali v nedogled, saj gre za velike probleme, a se raje vrnimo na naš izlet.

Andrej Furlan nas je pospremil tudi po vasi Repentabor in nam razložil značilnosti kraške arhitekture. Med drugim smo si ogledali kamnito *korito* za zbiranje vode in vaško *štirno*. *Štirna* je "srce" kraške arhitekture - o tem nam je vodič povedal še marsikaj: na primer zgodbe o samomorih, saj je v *štirni* "značilna kraška smrt" (zadnja se je pripetila prav pred nekaj leti). Preden smo si ogledali še znamenito repentaborško cerkvico, smo se pogreli ob kavici, saj nas je kljub sončnemu vremenu preganjal mraz.

Nato so bile na programu osmice. Tega smo se, priznam, vsi še najbolj veselili. Po tradiciji smo pridno sledili *fraskam*, ki so nas najprej privedle v Samatorco. Ker nas je medtem že zgrabila lakota, smo se okrepčali z narezkom in kozarčkom dobrega vina. Čeprav je bilo vino res dobro, pa mu seveda ni bilo namenjeno vse naše zanimanje! Opazovali smo tudi kdo, kdaj in kako obiskuje osmice. Sosednje mize so zasedali najrazličnejši obliskovalci: družine z otroki, skupine prijateljev, mladi in stari, Slovenci in Italijani... Sicer pa nam je gospodinja povedala, da osmica zaživi predvsem zvečer in ob nedeljah.

Čas nas je preganjal in nadaljevali smo pot proti Nabrežini. Najprej smo si ogledali znane kamnolome (ki so pred leti

praznovali 2000-letnico!) in nato smo si ogledali *staro vas* (tako pravijo vaščani staremu delu). Morali smo pohiteti, ker se je že mračilo, bilo pa je še dovolj svetlo, da nam je bilo jasno, koliko je dediščina zaščitená. Na glavnem trgu pri vaški *štirni* stoji novo obnovljena hiša - seveda v "modernem slogu". Pravi udarec po očeh! Kdo sploh lahko dopusti kaj takšnega? To je znak globokega neznanja in tudi

Kraška hiša v Repnu.

Foto: Jana Radovič, 21. 11. 1996.

nespoštovanja do lastne kulture! Kasneje sem izvedela, da so hišo preuredili vaščani. Ko bi vsaj bili tujci! Pravzaprav v stari vasi stanujeta le dva tujca: mož in žena, ona Nemka, on Anglež, ki pa že vrsto let obnavljata staro hišo, upoštevajoč vse, kar je potrebno. Žal je teh modernizacij v stari vasi še veliko - preveč!

Ker sta nas preganjala tema in mraz, smo se odločili še za obisk osmice, ki je bila v stari vasi. Ponovno se nismo mogli pritoževati nad vinom in prijaznostjo, poleg tega pa so nam večer popestrili še "vaške starešine" z glasnim petjem.

Priznam, da smo se na izletu kar pošteno zabavali, poleg tega pa smo spoznali tudi delček resničnega življenja Slovencev v Italiji. Ali res ni nobene volje, da bi bolj skrbeli za svojo dediščino? Se "višjim silam" zdi ta res tako nepomembna?